

РЕЦЕНЗИЯ

на

Проф. д-р Марио Петров Милков, д.м.

Ръководител Катедра „Дентално материалознание и протетична дентална медицина“, Факултет Дентална медицина, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, хабилитиран в Професионално направление 7.1. Медицина, Медицински университет – Варна, определен за член на Научно жури за присъждане на ОНС „Доктор“, съгласно заповед на Ректора на МУ-Варна №Р-109-414/25.11.2024 г.

Относно:

Защита на дисертационен труд от **д-р Полина Петрова Иванова**, зачислена като докторант в редовна форма на обучение, съгласно заповед на Ректора на МУ-Варна №Р-109-514/05.11.2020 г. на тема: „Постоперативен период в ринохирургията – тампонади, сплинтове, грижи след операции на носа – видове, необходимост, ефективност“ за придобиване на научна степен „доктор“ в Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.2. Медицина и Докторска програма „Оториноларингология“.

Научен ръководител на докторанта: доц. д-р Георги Петков Илиев, д.м.

Научен консултант на докторанта: проф. д-р Николай Руменов Сапунджиев, д.м.

Данни за кандидата:

Д-р Полина Петрова Иванова е родена на 28.09.1994 г. в гр. Добрич, Република България. През 2019 г. се дипломира като магистър-лекар във Факултет Медицина при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. В периода м. ноември 2020 г. – м. ноември 2024 г. е редовен докторант към Катедра „Неврохирургия и УНГ-болести“, Факултет Медицина, Медицински университет – Варна. В периода 2017-2018 г. д-р Иванова е била студент-демонстратор към Катедра „Неврохирургия и УНГ-болести“, УС по УНГ-болести, Факултет Медицина, Медицински университет – Варна.

Д-р Иванова представя богата справка на участия в конгреси в у нас и в чужбина, както и на посетени курсове и допълнителни стажове и обучения в периода 2017 – 2024 г.

Д-р Полина Иванова владее писмено и говоримо 2 езика – английски и испански език.

Актуалност и структура на дисертационния труд

Считам, че дисертационният труд е структуриран правилно, написан на 125 страници, от които: Съдържание – 2 стр., Използвани съкращения – 1 стр., Въведение – 3 стр., Литературен обзор – 39 стр., Цели и задачи – 2 стр., Материали и методи – 9 стр., Резултати – 39 стр., Дискусия – 10 стр., Изводи – 1 стр., Заключение – 2 стр., Приноси – 1 стр., Списък с публикации по дисертационния труд и участия в конгреси, свързани с дисертационния труд – 1 стр., Библиография – 14 стр. Трудът е онагледен с 10 таблици и 56 фигури. Приносите са 6 на брой. Литературната справка включва 185 литературни източника на латиница. Изложението е представено ясно и стегнато в много добър научен стил.

Анализът на литературния обзор в предоставения дисертационен труд е актуален и са включени достатъчно количество съвременни автори, третиращи проблемите, свързани със задачите на дисертационния труд.

Заключението ми е, че д-р Иванова е отлично запозната с проблематиката.

Целта е формулирана точно и ясно, а именно: да се изследват въздействията на различни интраназални тампонади и сплинтове след (рино)септопластика, като по този начин да се съставят насоки за тяхната употреба и провеждането на постоперативния период.

Изпълнението на целта е постигнато чрез шест (6) основни задачи, за осъществяването на които са използвани съвременни диагностични, клинични, социологически и статистически методи.

1. Да се проучат и класифицират видовете постоперативни интраназални тампонади и сплинтове в литературата.
2. Да се оцени ролята на интраназалните постоперативни тампонади и сплинтове върху ранните и късни усложнения след ринохирургични операции.
3. Да се проведе анкетиране на пациентите, подлежащи на ринохирургични операции, за въздействието на постоперативните интраназални тампонади и сплинтове върху болката и комфорта в постоперативния период.
4. Да се оцени въздействието на постоперативните интраназални тампонади и сплинтове върху мукоцилиарния клиърънс чрез захаринов тест.

5. Да се оцени въздействието на постоперативните интраназални тампонади и сплинтове върху бактериалната колонизация и рискът от инфектиране.
6. Да се изведат насоки за употребата на интраназални тампонади и сплинтове след септопластика.

Считам, че определените задачи **отговарят изцяло** на тематиката на дисертационния труд и **са достатъчни за постигане на поставената научна цел** на изследването.

Д-р Иванова е поставили хипотезите, че:

- При интраназалните тампонади резултатите биха били негативни, независимо дали те ще са марлени или от PVA, като в частност се очакваше те да предизвикват по-осезаем дискомфорт на пациента както по време на престоя, така и при премахването.
- Сплинтовете биха изпълнявали по-добре ролята на това да предпазват от появата на усложнения спрямо тампонадите.
- По отношение на мукоцилиарния клиърънс очакванията са били в полза на това да има подобрене, а именно скъсяване на времето на захариновия тест след оперативната интервенция без отношение на вида на използвано интраназално пакетиране.
- Не се е очаквало развиване на клинично значима инфекция на носа вследствие на интраназалните сплинтове и тампонади, но се е предвиждало позитивиране на носителство на патогени и при двата вида интраназално пакетиране.

Материалите и методите са достатъчни за извеждането на достоверни и репрезентативни резултати.

Проучването е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания (КЕНИ) на МУ-Варна - протокол 103/27.05.2021 г.

В дисертационният труд са включени данни, придобити от 98 пациенти в постоперативния период след оперативни интервенции на носа – (рино)септопластика, при които са поставяни интраназални тампонади и сплинтове, преминали през Клиниката по УНГ болести към УМБАЛ „Св. Марина“.

Проведеното изследване е проспективно, рандомизирано, контролирано проучване за период от 3 години, като е извършено на територията на УМБАЛ „Света Марина“, Клиника по УНГ болести. Д-р Иванова подробно е описала критерии за включване и изключване на пациенти в изследването. Описан е протокол, през който е преминал всеки изследван и лекуван пациент, а именно: снемане на анамнеза и УНГ преглед (риноскопия, фарингоскопия, отоскопия) с попълване на формуляр. Представени са бланките за Формуляр за изследване на пациента и Анкета за обратна връзка от пациента. Достатъчно подробно са описани използваните методи на изследване: анкетен метод, микробиологично изследване на носен секрет със стерилен тампон, захаринов тест, статистически методи. Д-р Иванова описва разделянето на пациентите в 4 групи, базирано на методите на интраназално пакетирание, а именно според това какво е поставяно в края на оперативната интервенция: трансмукосептални разорбируеми сутури, силиконови пластини с или без въздушни канали, прошити в предна част, марлена тампонада, PVA тампонада.

- Група 1 – трансмукосептални сутури + силиконови сплинтове (без канали) + марлена тампонада
- Група 2 – трансмукосептални сутури + силиконови сплинтове (с канали)
- Група 3 – трансмукосептални сутури + силиконови сплинтове (без канали) + PVA тампонада
- Група 4 – без трансмукосептални сутури + силиконови сплинтове (без канали) + марлена тампонада

Д-р Иванова богато е онагледила дисертационния си труд със снимки на използваните сплинтове и тампонади.

Използваните методики са адекватно насочени към всяка от поставените задачи. Получените данни са подложени на подробен статистически анализ – дескриптивни и аналитични методи, базирани на параметрични тестове, дисперсионен анализ (One Way – ANOVA), вариационен, регресионен, сравнителен (оценка на хипотези – χ^2 , t-test, Student's-тестове) и корелационен анализ (коефициент на Пийърсън (r) и на Спийрман (p)), анализ за оценка на риска за настъпване на дадено събитие. Обработката на данните е осъществена със статистическия софтуерен пакет – IBM SPSS за Windows, v.20.0, като за всички проведени анализи се приема допустимо ниво на значимост $p < 0,05$ при доверителен интервал 95%. Налице е богато онагледяване с

хистограми, таблици и фигури. Те отговарят на поставените задачи чрез прилагане на нужните методи за изследване.

Анализът на резултатите е точен и притежава критичност. Получените резултати са достатъчно онагледени с фигури и таблици. Направени са **девет (9) извода**.

В глава **Дискусия** от дисертационния труд д-р Иванова умело е сравнила получените от нея резултати с натрупаните литературни данни от клиницистите в областта. Считам, че това би било полезно за други автори и клиницисти, които имат интереси в областта.

Публикациите за популяризиране на резултатите от дисертационния труд са достатъчни на брой – **две (2)** и представят добре опита на автора в областта.

Представеното **заключение** е логично и обосновава изводите от дисертационния труд.

Приносите на дисертационния труд са **шест (6)** на брой, разделени в две групи – с теоретичен и с практико-приложен характер:

Приноси с теоретичен характер

- 1) Извършен е подробен литературен анализ на приложението, видовете, ползите и вредите на постоперативните интраназални тампонади и сплинтове, както и на ефективността и въздействието им върху състоянието на пациентите.
- 2) Направен е подробен сравнителен анализ на ефективността и влиянието на лечението с тампонади и сплинтове върху постоперативното състояние на пациентите.

Приноси с практико-приложен характер

- 1) Представени са предимствата и недостатъците на лечението с тампонади и лечението със сплинтове.
- 2) Доказано е влиянието на вредните навици, като тютюнопушенето, върху мукоцилиарния клиърънс в контекста на различните видове интервенции.
- 3) Доказана е ефективността на лечението с интраназални тампонади и сплинтове като метод на лечение с висока сигурност и минимален риск от усложнения за пациентите.
- 4) Изведени са насоки за приложението на интраназалните тампонади и сплинтове след септопластика.

Дисертационният труд е осъществен лично от дисертантката, под прякото ръководство на нейния научен ръководител: доц. д-р Георги Петков Илиев, д.м.

Обобщени са задълбочено и са достоверно и адекватно интерпретирани получените резултати. Демонстрирани са както теоретичните познания на д-р Иванова по темата на проучваната проблематика, така и способността ѝ да участва и извършва самостоятелни научни изследвания.

Авторефератът, написан на 56 страници, е онагледен богато с 10 таблици и 56 фигури по проведените изследвания. Той представлява съкратен вид на дисертационния труд и напълно отговаря на изискванията на Медицински университет – Варна. Резултатите от проведените изследвания докторантката д-р Иванова е популяризирила в две (2) пълнотекстови научни публикации – в българско и международно издание, и две (2) участия на международни конгреси.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Опитът ми като клиницист и преподавател в областта на Оториноларингологията ми дава основанието да оценя високо представения за изготвяне на рецензия дисертационен труд. Считаю, че той отговаря напълно на съвременните изисквания на науката. Темата на дисертационния труд на **д-р Полина Петрова Иванова** представлява съществен интерес за развитието на медицината, като професионално направление, и на оториноларингологията, като специалност.

Дисертационният труд **„Постоперативен период в ринохирургията – тампонади, сплнтгове, грижи след операции на носа – видове, необходимост, ефективност“** покрива всички наукометрични изисквания на ЗРАСРБ, Правилника на РАС на МУ-Варна за придобиване на научна степен „Доктор“.

Научната работа, личните качества и професионалният опит на дисертантката ми дават основание да дам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка пред уважаемото Научно жури и да препоръчам присъждането на образователната и научна степен – „Доктор“ на кандидата по процедурата **д-р Полина Петрова Иванова**.

07.01.2025 г.

Гр. Варна

Рецензент:

/Проф. д-р Марио Петров Милков, д.м./

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--